

Miten hoivapalvelut saadaan riittämään ikäääntyvässä Suomessa?

Media-aamun ohjelma

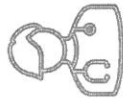

Hoiivan haasteet

Katsaus kuntien
hoivakustannuksiin

Case Helsinki
ja palvelusetelin
alihinnoittelu

Hoiivan ajankohtaiset haasteet

Henkilöstömitoitus

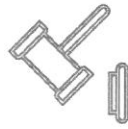
Työvoimaintensiivisyys

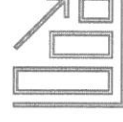
Henkilöstön saatavuus

Asiakasmaksulaki

*Tulevat
lainsäädäntömuutokset*

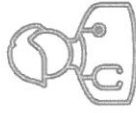

*Yksityisten
palveluntuottajien
kannattavuusongelmat*

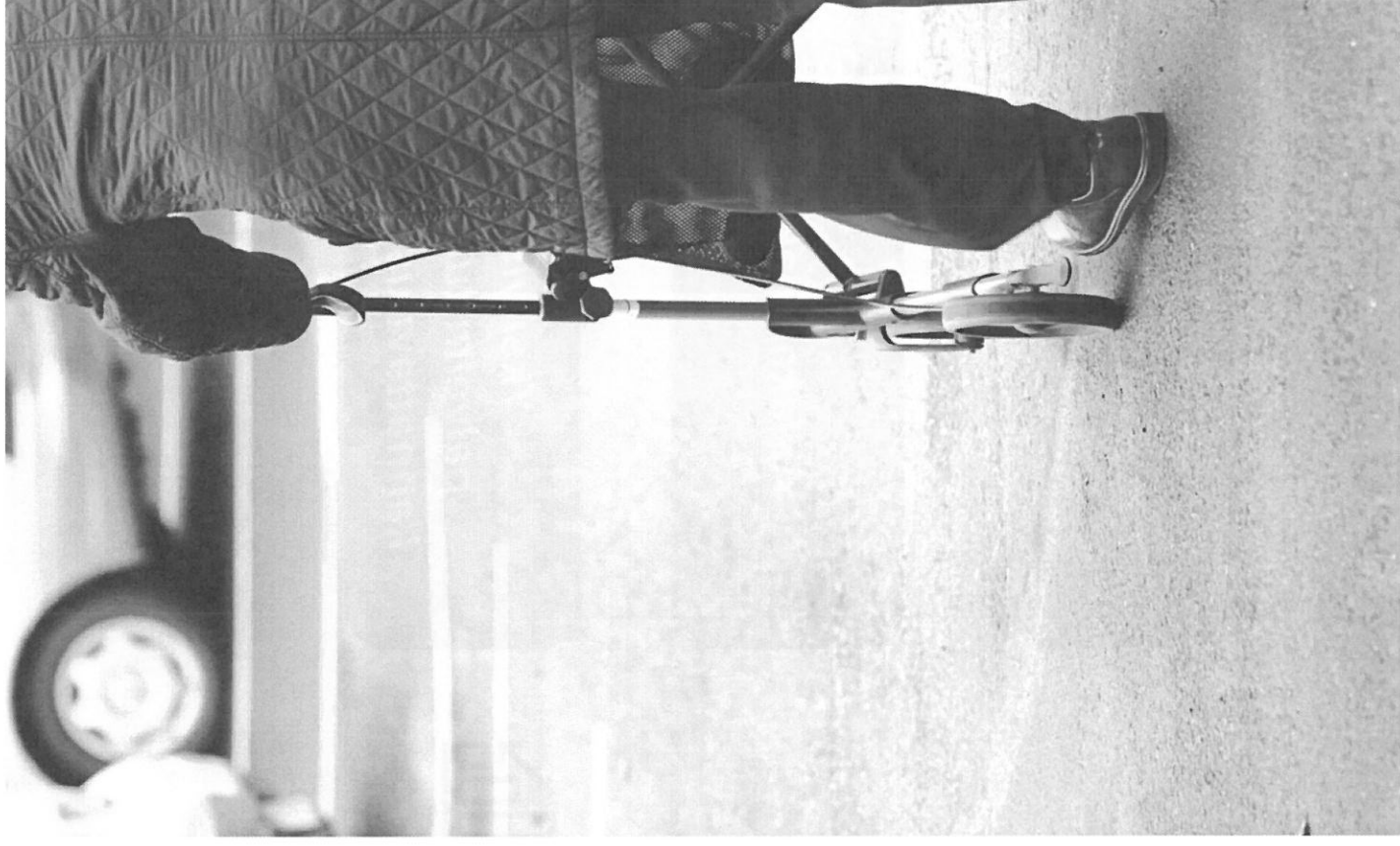
Hoiivan haasteet 1/2

Haasteita henkilöstön saatavuudessa
Yhä useammalla toimijalla on haasteita
henkilökunnan rekrytoinnissa

1.10.2020 voimaan astuneessa
henkilöstömitoituksessa nostetaan
tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen
laitoshoidon työntekijämäärää asiakasta
kohden 0,7 työntekijään 1.4.2023 mennessä.

Hoiwan haasteet 2/2

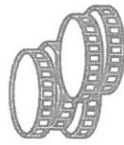
Hoivapalvelujen tuotanto on työvoimaintensiivistä

- Hoitohenkilöstön työvoimakustannukset muodostavat jopa 70% kokonaiskustannuksista
- Hoitajamitoituksen nostaminen johtaa väistämättä henkilöstökulujen kasvuun

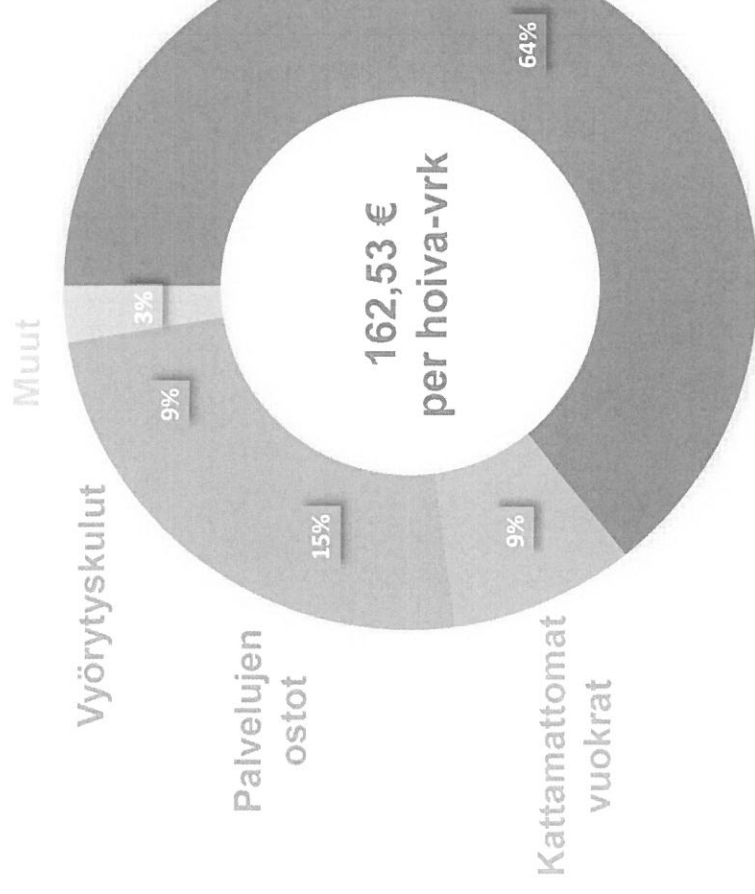
1.7.2021 voimaan astuu

asiakasmaksulaki. Uudessa

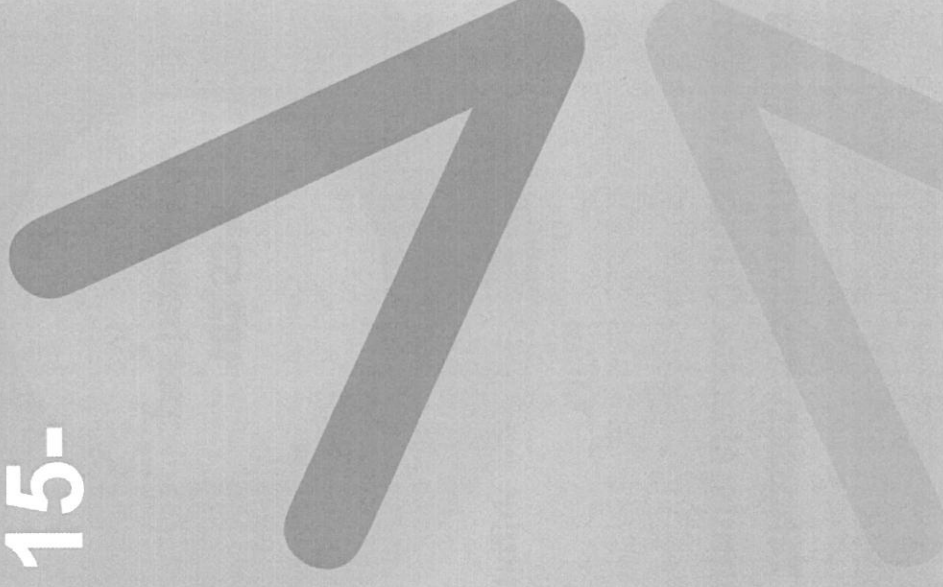
asiakasmaksulaissa säädetään asiakkaan vähimmäiskäyttövaraksi 164€ kuukaudessa.

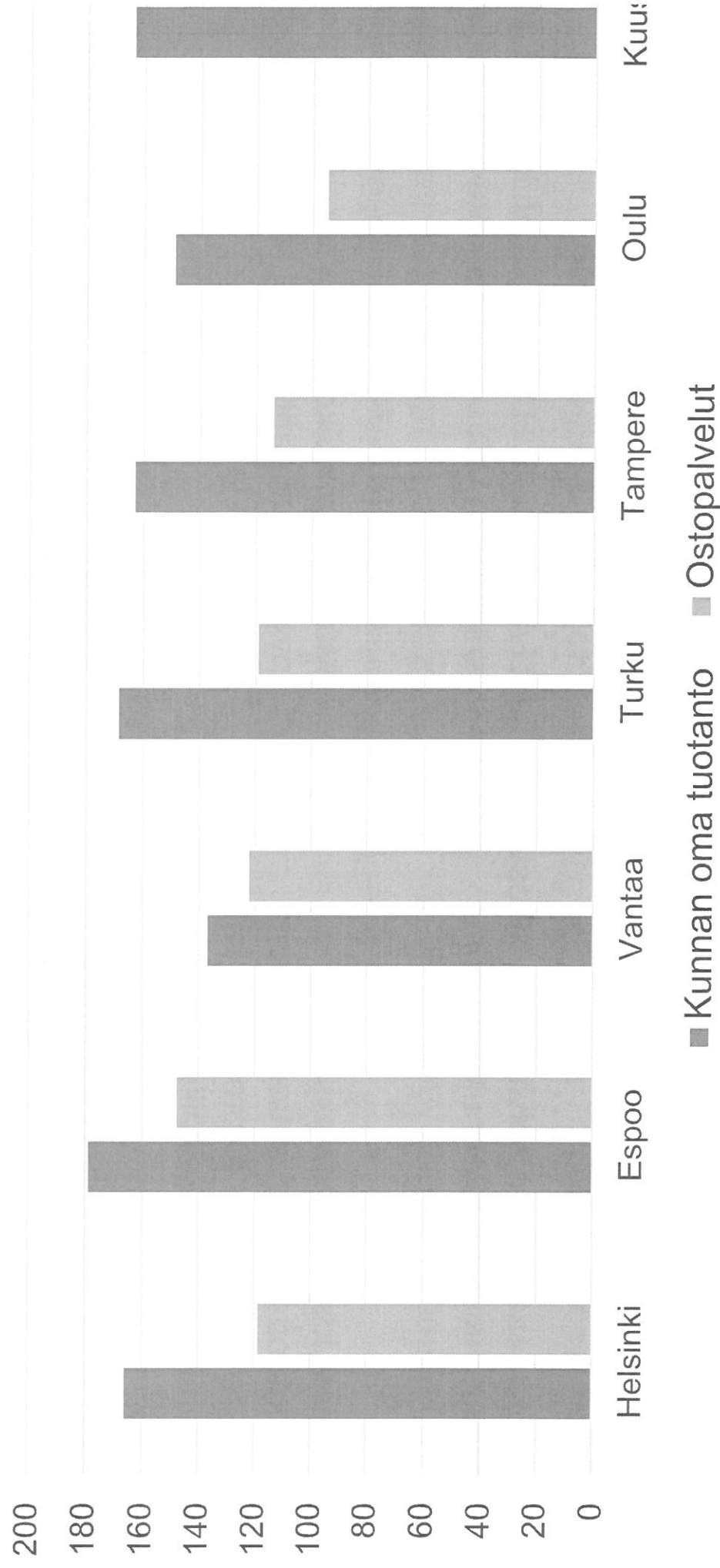
Tehostetun palveluasumisen
kustannusrakenne Oulussa keskim.

**Kuusikkokuntien vuoden 2019
raportin mukaan yksityisten
toimijoiden saama korvaus
hoivapalvelun tuotannosta on 15-
35 prosenttia pienempi kuin
kunnan omien yksiköiden
tuotantokustannukset.**

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen vuorokausihinnat 2019

Lähde: Kuusikko-työryhmä 6/2020

Kuusikkokuntien raportti vuodelta 2019

Kannattavuusongelmia

- Kimmokkeena HALI:n selvitykselle tehostetun palveluasumisen kustannuksista toimi Kuusikkokuntien raportti vuodelta 2019.
- Raportista käy ilmi, että yksityisille palveluntuottajille maksetaan samasta hoivapalvelusta jopa 30 prosenttia vähemmän kuin kuntien omille yksiköille.
- Hoitajamitoituksen tullessa voimaan ja nostaessa kustannuksia yksityisten hoivapalveluiden tuottajien toiminta vaikeutuu entisestään

Halin toteuttama selvitys

Hyvinvointiala HALI ry toteutti keväällä 20 selvityksen julkisen hoivatuotannon kusta-
Kaikki tieto on hankittu kunnilta pyydettyi-
julkisuuslain mukaisista tilinpäätösasiakirj-
Mukaan on valikoitunut 7 toimijaa, joilta si-
pyydetyt tilinpäätöstiedot käyttökelpoisess-
muodossa ja sujuvasti.

Tutkituista yksiköistä käy ilmi sama trendi
Kuusikkokuntien raportista. Tehostetun
palveluasumisen julkisen tuotannon kusta-
ovat systemaattisesti korkeammat kuin yk-
palveluntuottajien. Tutkituissa kunnissa ei
keskimäärin noin 33,5 %.

Katsaus kuntien hoivakustannuksiin

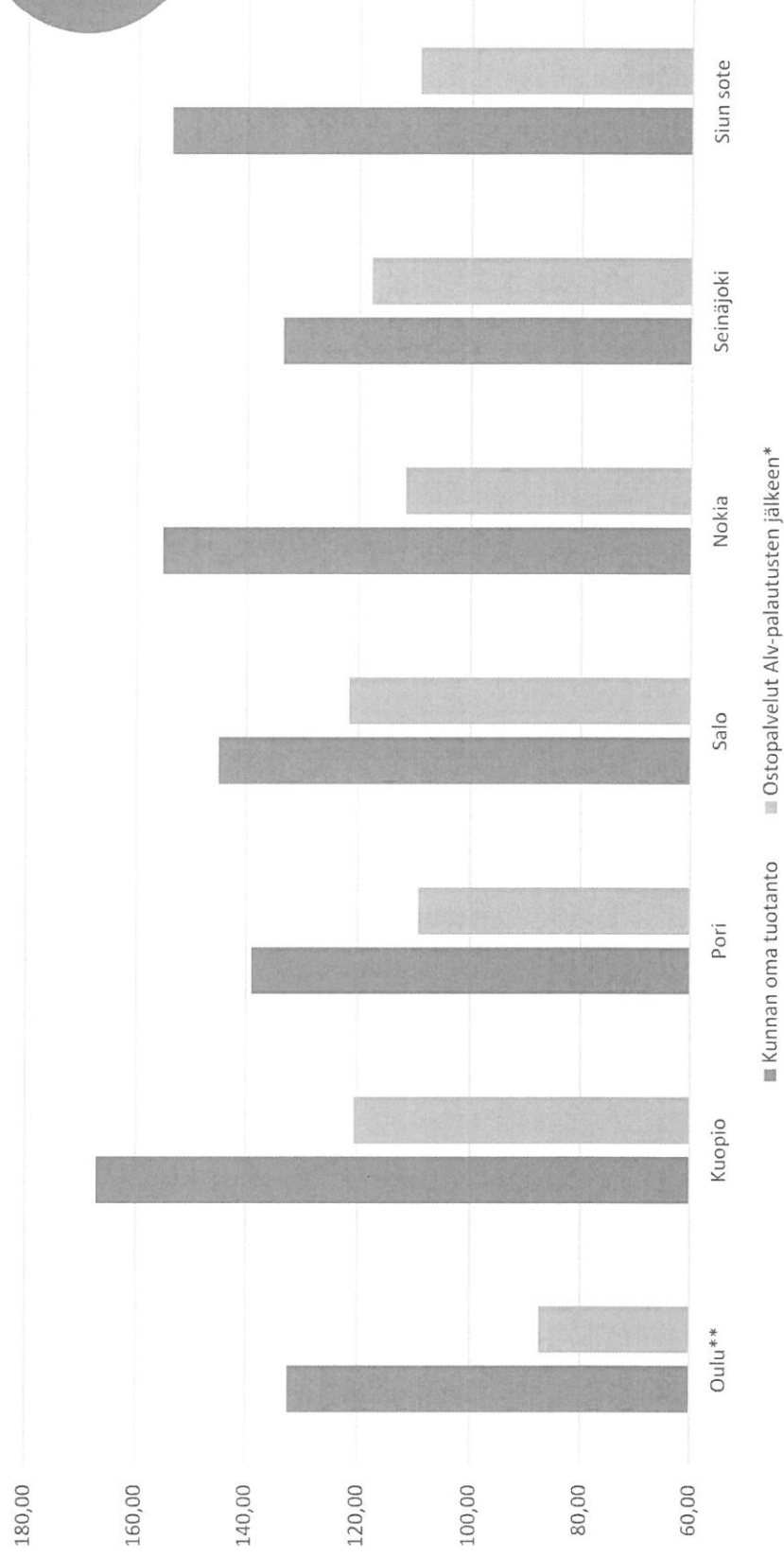
Controller Tiina Kanerva

Selvityksen tulokset

- Yli 50% hoivatuotannosta on yksityisen palveluntarjoajan järjestämää.
- Hoivatuotanto on työvoimaintensiivinen ala. Henkilöstökustannukset muodostavat merkittävän osuuden kokonaiskustannuksista.
- Tarkastelluissa kunnissa hoivavuorokausilla painotettu keskiarvo hoivavuorokaudelle oli 148,24 €
- Kunnan oman tuotannon kustannukset olivat keskimäärin 33,5 % korkeampia kuin yksityisen palveluntarjoajan tuottama hoiva.
- Vuositasolla yksityisen ja julkisen hinnan ero tarkastelluissa kunnissa olisi yhteensä 26 milj. €
- Tämä ero on huomattava ja linjassa kuusikkokuntien raporttien kanssa.

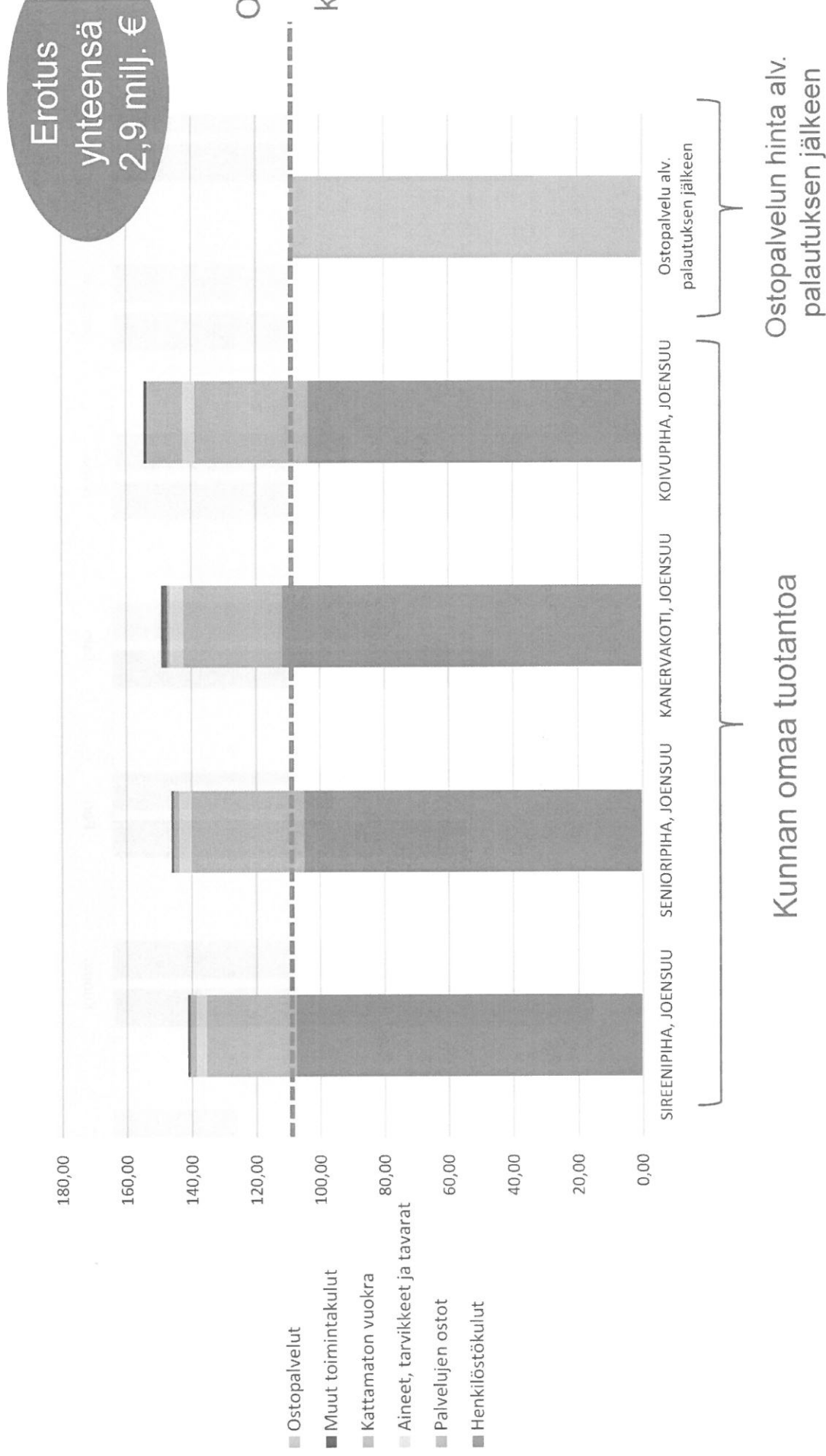
Kunnan
keskimääräinen
hoivavuorokausi-
maksu vuonn
148,24€

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen vuorokausihinnat 2020

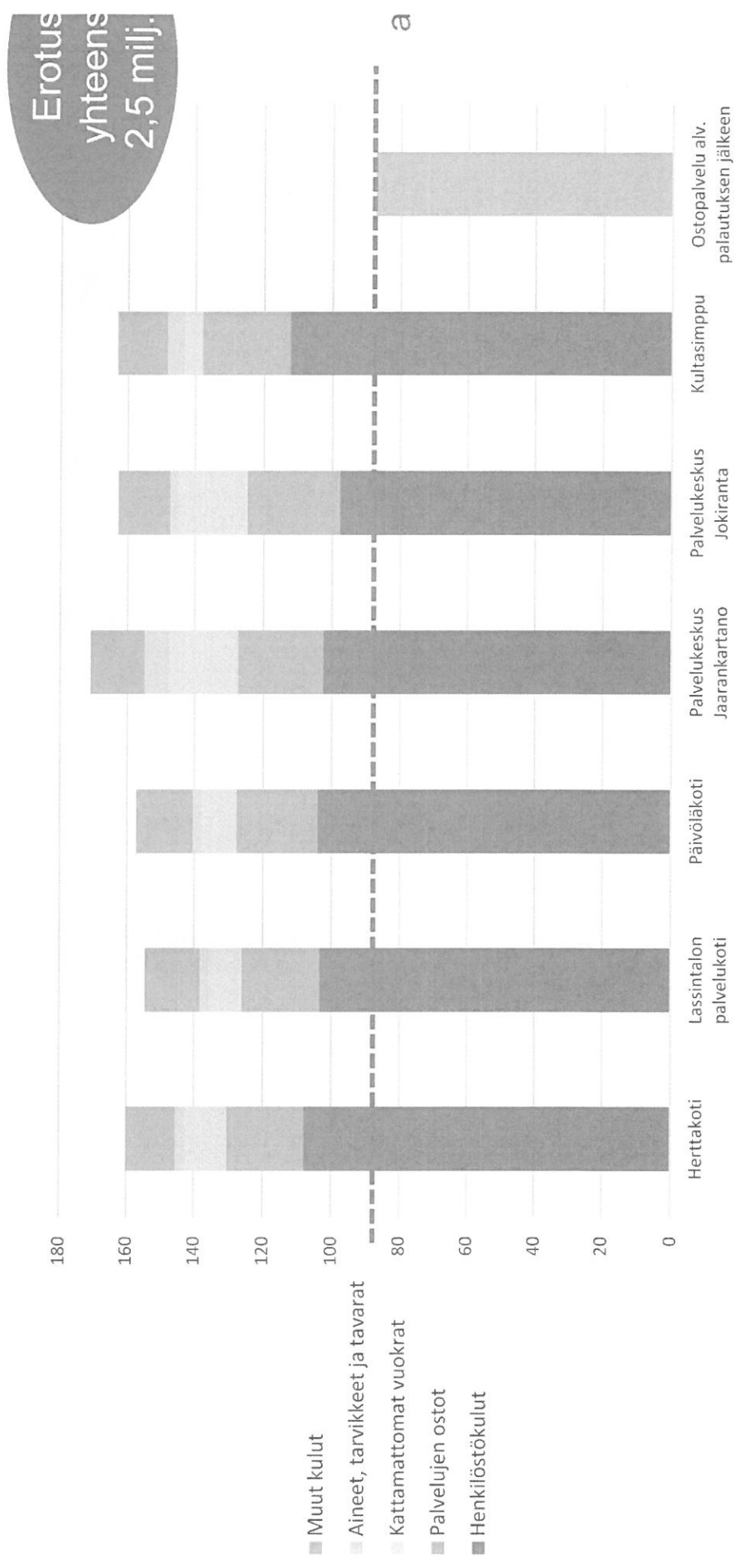

*Ostopalveluissa on huomioitu tilaajakunnan valtiolta saama 5% alv-palautus. Kunnilla on oikeus 5%:n laskennalliseen alv-palautukseen verotettomana o sosiaali- ja terveyspalveluista. Yksityiset sote-tuottajat eivät saa vähentää toimintaansa liittyviä arvonnäköveroja esim. ruoka-aineista, materiaaleista ja t **Oulussa on käytössä pelkästään palveluseteli. Oulun sisäisen vertailtavuuden mahdollistamiseksi Oulun hintana on poikkeuksellisesti esitetty netto- vuorokausihinta asiakasmaksujen jälkeen.

Hoivavuorokauden hinta asiakasta kohden Sit soten Joensuun yksiköissä bruttona

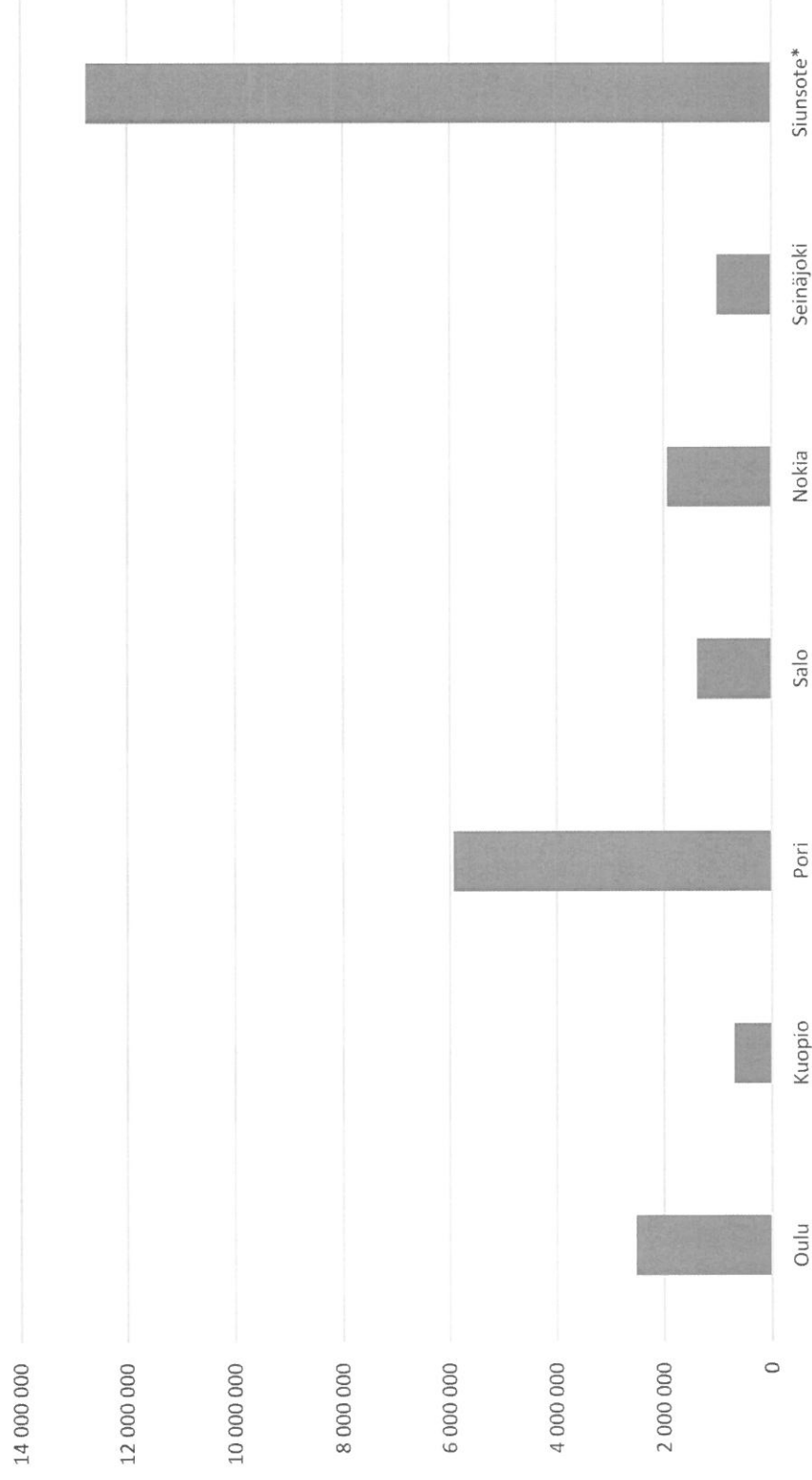
Hoivavuorokauden hinta asiakasta kohden Oulussa (bruttona asiakasmaksujen jälkeen)

**Oulussa on käytössä pelkästään palveluseteli.

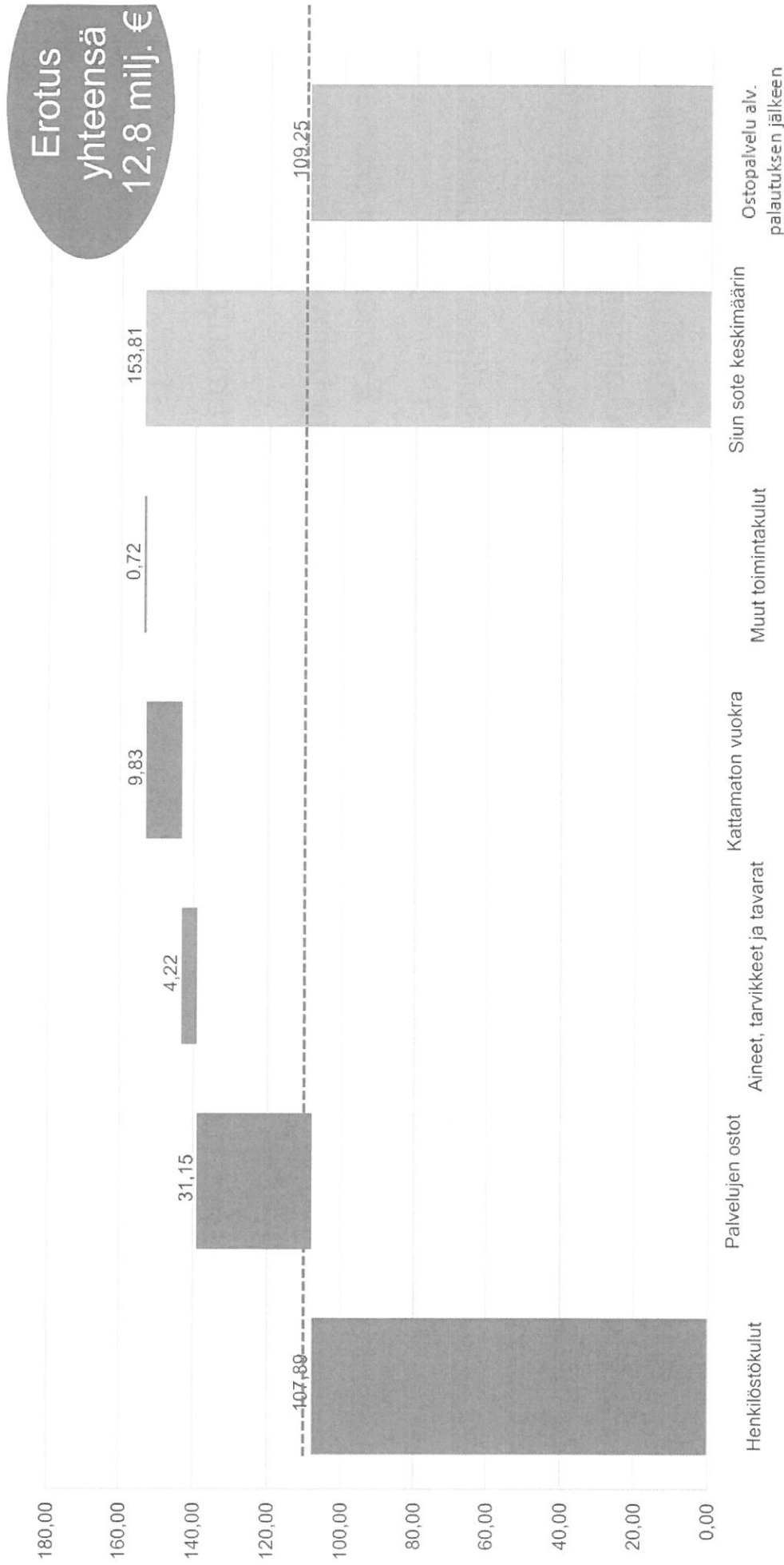
**Kustannusrakenteen havainnollistamiseksi Oulusta esitetään tällä kalvolla bruttohinnat. Bruttohintaa ei voi suoraan verrata nettohintaan vaan näide vertaamiseksi tulisi bruttohinnasta vähentää vielä asiakasmaksut. Ero nettohinnan ja palvelusetelin välillä oli Oulussa keskimäärin 52%.

Kunnan oman tuotannon ja ostopalvelun kustannusero vuodessa

Hoivavuorokauden hinta asiakasta kohden

Siun sotessa keskimäärin

Selvityksen toteutus 1/3

- Kaikki informaatio on kerätty julkisista lähteistä. Kustannukset on laskettu kuntien toimittamista yksikkökohtaisista tilinpäätöksistä vuodelta 2020. Asukaspaikkamäärät on tarkistettu omavalvontasuunnitelmista mikäli sellainen on ollut saatavilla tai muista julkisista lähteistä kuten kuntien kotisivuilta.
- Ensimmäiseen otantaan valikoituivat kunnat jotka toimittivat yksikkökohtaiset tilinpäätöksensä selkeässä käyttökelpoisessa muodossa kuten laskentataulukkona.
- Kaikki oikaisut on tehty varovaisuutta noudattaen ja selkeästi merkitty. Esimerkiksi Siun soten tapauksessa valtion konttorin täyskorvatut asukaspaikat on vähennetty hoitovuorokausien mää- Laskelma on tehty käyttäen Siun soten julkista hinnastoa.
- Hoivakodit joissa on ollut vuoden 2020 aikana (päiväkeskus/toiminnan muutoksia) poikkeukse toimintaa on poistettu otannasta.
- Pelkästään vuorohoitoa sisältävät yksiköt on poistettu otannasta. Otannasta on poistettu myös joissa on tehostetulle palveluasumiselle epätypillistä toimintaa joka nostaisi kustannuksia kur epäedulliseen suuntaan. (Esim. Siun soten hoitosoluyksiköt)

Selvityksen toteutus 2/3

- Otannasta on poistettu yksiköt joiden kustannukset olivat poikkeuksellisen korkeita julkisista läsaaduilla asukaspaikkatiedoilla ja oletetulla 97% toiminta-asteella.
- Otantaan on jätetty yksiköt jotka toteuttavat pääasiassa tehostettua palveluasumista ja hoitaja on tehostetun palveluasumisen tasolla, mutta samassa yksikössä on myös pitkäaikaista palveluasumista. Tällaisessa tapauksessa kustannus yhdelle suoritteelle on kunnan kannalta edullisempi.
- Vuorohoitopaikkoja sisältävät yksiköt on merkitty selkeästi ja vuorohoittoa sisältävissä bruttoriv huomautus. Vuorohoitopaikoissa asukkaalla ei ole jatkuvaa vuokrasopimusta vaan vuokra sisältä maksettuihin asiakasmaksuihin ja näkyy näissä tapauksissa vasta nettorivillä vuorohoitopaikkosalta.
- Eroja bruttoriveillä aiheuttaa myös kuntien erilaiset tavat periä asukkailta vuokraa. Joissain kuin kuten Nokialla tai Siun soten alueella asukas ei ole vuokrasopimuksessa yksikköön vaan esim kunnan tilapalveluihin. Näissä tapauksissa asiakkaan maksama vuokra ei kierrä hoivayksikön tilinpäätöksen kautta. Tällaisessa tapauksessa tilinpäätöksessä esiintyvät toimitilakustannukset kokonaan asiakasmaksujen kattamattomia.

Selvityksen toteutus 3/3

- Kuntien välillä oli myös eroja siinä, minne toimitilavuokrat on kirjattu. Esimerkiksi Porin osalta r yksiköissä joissa toimitilakulut oli esitetty vyörytyksissä, on siirretty laskennassa vuokrakulut ri Vuokrakuluihin on esitetty rakennusten ja huoneistojen vuokrakustannukset. Muut vuokrat on i muissa toimintakuluissa.
- Otannasta poistettujen poikkeuksellisten yksiköiden takia jää laskelman ulkopuolelle kunnan it tuottamaa tehostettua palveluasumista joten tämä laskelma antaa vasta suuntaa todellisille eri kustannuksissa.
- Oulussa on käytössä pelkästään palveluseteli. Oulun tapauksessa palvelusetelin hintaa on ve nettokustannuksiin hoiva ja ateriamaksutulojen jälkeen vertailtavuuden parantamiseksi. Oulun palveluseteli sisältää pelkästään hoivan ja hoidon.
- Muissa vertailtavissa kunnissa ja kuntayhtymässä ostopalvelun hintaa on verrattu bruttohintaa asiakkaiden maksamien vuokrien jälkeen.

Lisätietoja laskelmista:

tiina.kanerva@hyvinvointiala.fi puh. 041 7310678

Kunnan or
palvelutuotannon kustannus
ja yksityisten korvauk

Case Helsinki
palvelusetelin alihinnointi

Kunta muuttaa pelisäännöt – yritykset ja asiakkaat kantavat lisäkustannukset

- Helsingin kaupungin ilmoitus joulukuussa 2020: Hoivapalvelun palveluseteliasiakkaik henkilömitoitusvaateita nostetaan, aikaa 3 viikkoa.
- Hoivatoimijat olivat varautuneet vanhuspalvelulain hoitajamitoitukseen.
- Palvelusetelisääntökirjan muutoksesta aiheutuvaa **(800–1000 € /kk/asukas)** kustann kasvua yrityksille ja asiakkaille ei päätöksessä huomioitu.
- Palvelusetelin hinnoittelussa ei huomioitu mitoituksen lakisääteistä nousua eikä sitä suurempaa Helsingin vaadetta nostaa mitoitus 0,7:ään

Kunta muuttaa pelisäännöt – yrityksen vaikutusmahdollisuudet = 0

- Palvelutuottajat vaativat oikaisua -> vesiperä sekä virkamiesten että sote-lautakunna käsittelyssä.
- Lopputulemana on tilanne, jossa:
 - Helsingin ikääntyneiden palvelusetelin arvo ei täytä palvelusetelilain 7 §:n kohtuullisuusvaatimuksia.
 - Ostopalveluhinta 1.1.2021 alkaneelle ostopalvelusopimuskaudelle on keskimäärin **euroa** hoitovuorokaudessa.
 - Samaan aikaan palvelusetelin arvon on korkeimmillaan (alle 900 € nettotuloilla/kk euroa kuukaudessa eli alle **110 euroa** hoitovuorokaudelta.

Palveluseteli veromaksajille edullisinta

- Palveluseteli on Helsingin veromaksajien näkökulmasta ylivoimaisesti edullisin toimintamalli ikääntyneiden tehostetun asumispalvelun tuottamiseksi. Se olisi sitä jälkeen, kun palvelusetelin arvo asetettaisiin lain mukaiselle tasolle eli lähelle ostopalveluhintaa.
- Helsingin veromaksajien näkökulmasta Helsingin kaupungin oma tuotanto on kall vaihtoehto.

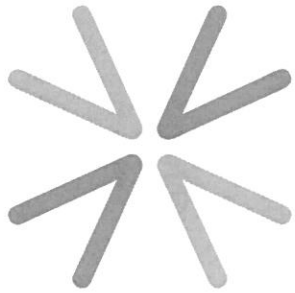
Arja Laitinen

+358 40 868 0980

arja.laitinen@hyvinvointiala.fi

[@Nimimerkki](#)

Hyvinvointiala HALI ry

Eteläranta 10,
00130 Helsinki
www.hyvinvointiala.fi

 Hyvinvointiala
 @Hyvinvointiala